

Пояснения към индивидуалния финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на Параходство Българско речно плаване АД се състои в търговско корабоплаване по река Дунав, в това число: превоз на товари по воден път и в комбиниран транспорт, превоз на пътници и багаж, наемане и отдаване на кораби, други плавателни и други транспортни средства, буксировка и тласкане на плавателни средства и товари, корабно снабдяване, извършване на речни и морски услуги и други помощни търговски и технически дейности и операции, свързани с търговското мореплаване, осъществяване дейност на специализиран пристанищен оператор чрез извършване на пристанищни дейности, свързани с обработка на ро-ро и фериботни товари, фрахтова и транспортно-спедиционна дейност, търговско представителство, посредничество и корабно агентиране, вътрешна и външна търговия, кораборемонт за собствени и чужди нужди, инвеститорска и инженерингова дейност, научно-развойна дейност, подготовка и квалификация на кадри, други видове търговска дейност, за които няма нормативна забрана. В своята дейност Дружеството може да сключва сделки в страната и чужбина, включително да придобива и отчуждава недвижими и движими вещи и вещни права, ценни книги, права върху изобретения, търговски марки, ноу-хау и други обекти на интелектуалната собственост, да предявява и отговаря по искове, свързани с дейността му и спазване на действащото законодателство. Допълнителен предмет на дейност е: производствена, търговска и други дейности с горива, петролни, нефтохимически, химически и други продукти.

Параходство Българско речно плаване АД е регистрирано като акционерно дружество в Република България с ЕИК 827183719. Седалището и адресът на управление на Дружеството е Република България, гр. Русе, пл. Отец Паисий № 2.

Акциите на Дружеството са регистрирани на Българска фондова борса - София АД.

Дружеството се управлява чрез двустепенна система на управление, включваща Надзорен и Управителен съвет.

Към 31 декември 2024 г. съставът на органите на управление е както следва:

Членове на Надзорния съвет са:

- Химимпорт АД;
- Българска Корабна Компания ЕАД;
- Тодор Йотов Йотов.

Членове на Управителния съвет са:

- Тихомир Иванов Митев;
- Любомир Тодоров Чакъров;
- Александър Димитров Керезов;
- Йордан Стефанов Йорданов;
- Румен Стефанов Попов;
- Светлана Петрова Стефанова;
- Кремена Николова Йорданова.

Дружеството се представлява от изпълнителните директори – Тихомир Иванов Митев и Румен Стефанов Попов, само заедно.

Одитен комитет с Председател Милена Йорданова Порожанова, членове Пламенка Тодорова Петрова и Десислава Павлова Кузева.

Към 31 декември 2024 г. персоналът на Дружеството на трудов договор е 134 души, а средната численост за 2023 г. е 134

Мажоритарният собственик на Дружеството е Българска Корабна Компания ЕАД, чийто инструменти на собствения капитал не се котират на фондова борса. Собственик на Българска Корабна Компания ЕАД е Химимпорт АД, чийто инструменти на собствения капитал се котират на Българска фондова борса - София АД. Собственик на Химимпорт АД е ИНВЕСТ КЕПИТЪЛ АД.

2. Основа за изготвяне на финансовия отчет

Годишният финансов отчет на Дружеството е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2024 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Дружеството. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2023 г.), освен ако не е посочено друго.

Този финансов отчет е индивидуален. Дружеството съставя и консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС), в който инвестициите в дъщерни предприятия са отчетени и оповестени в съответствие с МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Независимо от понесената нетна загуба, към 31 декември 2024 г. текущите активи на Дружеството надвишават текущите му пасиви с 3 400 хил. лв. (31.12.2023 г.: отново текущите активи надвишават текущите пасиви с 8 561 хил. лв.). Паричния поток от основна дейност е в размер на (2 427) хил. лв. (2023 г.: 7 555 хил.лв.). През периода е реализирана нетна загуба в размер на (8 289) хил.лв., основно в резултат на намалели приходи от предоставени услуги и загуба от операции с инвестиции (2023 г.: нетна загуба 354 хил.лв.). Отрицателната тенденция през последните две години към влошаване на финансово-икономическото състояние на предприятието не обективира негативни индикации за нарушение на принципа-предположение за действащо предприятие. Финансовото състояние на Дружеството се счита за стабилно, тъй като, с изключение на финансовата 2018г. , 2023г. и сегашната 2024 г., през последните десет поредни години Дружеството отчита печалби, а капиталовите съотношения за дейността му показват стабилен дял на собствения капитал при осигуряване на финансиране.

В резултат на извършения преглед на дейността Ръководството счита, че въз основа на направените прогнози за бъдещото развитие на Дружеството, както и поради продължаващата финансова подкрепа от собствениците, Дружеството ще има достатъчно ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и счита, че принципът за действащо предприятие е уместно използван. Направените прогнози за бъдещото развитие на Дружеството, са съобразени с възможните влияния върху търговската му дейност и индикират, че Дружеството би следвало да продължи обичайната си дейност, без да се предприемат съществени промени в нея.

Предположенията не отчитат обстоятелствата, свързани с продължаващия военен конфликт между Руската Федерация и Република Украйна, както и възникналите икономически последиствия, доколкото към момента не може да бъде направена надеждна оценка на последиствията от тях.

3. Промени в счетоводната политика

Индивидуалният финансов отчет на „Параходство Българско речно плаване“ АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2024 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО,

приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2024 г., не са настъпили промени в счетоводната политика, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

3.1. Изменения на МСС 1 Представяне на финансови отчети – Класификация на пасивите като текущи или нетекущи, както и Нетекущи пасиви с договорни клаузи

Целта на измененията е да се изяснят изискванията в МСС 1 Представяне на финансови отчети относно класификацията на пасивите като текущи или нетекущи.

С измененията на МСС 1:

- Изяснява се понятието „уреждане“ на пасив за целите на класификацията като текущ или нетекущ пасив;
- Уточнява се, че намерението на ръководството на предприятието не засяга класификацията на пасива като текущ или нетекущ пасив;
- Изяснява се, че опции на контрагента, които биха могли да доведат до уреждане на пасива чрез прехвърляне на инструменти на собствения капитал на предприятието, не засягат класификацията на пасива като текущ или нетекущ единствено ако опцията се признава като инструмент на собствения капитал;
- Уточнява се класифицирането на пасив, произтичащ от заемно споразумение с договорни клаузи, като текущ или нетекущ;
- Определят се оповестяванията в пояснителните приложения, когато предприятието има заемни споразумения с договорни клаузи, които биха могли да изискват пасивът да стане изискуем в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период.

3.2. Изменение на МСФО 16 Лизинг – Пасив по лизинг при продажба с обратен лизинг

Целта на изменението е да се допълнят изискванията за счетоводното отчитане на сделки за продажба с обратен лизинг, при които лизинговите плащания по обратния лизинг представляват променливи лизингови плащания, които не зависят от индекс или процент (и не са по същество фиксирани лизингови плащания), поради което не са включени в първоначалната оценка на пасива по лизинга и на актива с право на ползване при продавача лизингополучател.

Изменението на МСФО 16 може да се разглежда като по-нататъшно развитие на въпроса, разгледан от КРМСФО в Тълкувателно решение от м. юни 2020 г. с название „Продажба с обратен лизинг с променливи плащания“.

Изменението на МСФО 16 засяга единствено счетоводното отчитане при продавач лизингополучател. Не се променя счетоводното отчитане на купувача лизингодател.

3.3. Изменения на МСС 7 Отчет за паричните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване – Споразумения за финансиране на плащанията към доставчиците

Целта на измененията е да се добавят нови изисквания за оповестяване и пояснения в рамките на съществуващите изисквания за оповестяване, така че да се предостави качествена и количествена информация относно споразуменията за финансиране на плащанията към доставчиците, което позволява на потребителите да оценят ефекта на такива споразумения върху пасивите и паричните потоци на предприятието, както и върху неговата изложеност на ликвиден риск.

3.4. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството.

Към 31.12.2024 г. са издадени някои нови стандарти, изменения и разяснения на съществуващите стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2024 г., и не са били приложени по-рано от Дружеството. Не се очаква те да имат съществено влияние върху финансовите отчети на Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. По-долу е даден списък с промените в стандартите:

- Изменения в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на конвертируемост, в сила от 1 януари 2025 г., все още не са приети от ЕС;
- Годишни подобрения, в сила от 1 януари 2026 г., все още неприети от ЕС;
- Изменения на класификацията и оценката на финансовите инструменти (изменения на МСФО 9 и МСФО 7), в сила от 1 януари 2026 г., все още неприети от ЕС;
- МСФО 18 Представяне и оповестяване във финансовите отчети, в сила от 1 януари 2027 г., все още неприет от ЕС;
- МСФО 19 Дъщерни предприятия без публична отчетност: Оповестявания, в сила от 1 януари 2027 г., все още неприет от ЕС.

4. Счетоводна политика

4.1 Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този индивидуален финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към индивидуалния финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2 Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ (ревизиран 2007 г.).

Дружеството прие да представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

4.3 Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на Дружеството. Налице е контрол, когато Дружеството е изложено на, или има права върху, променливата възвръщаемост от неговото участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано.

В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в дъщерни предприятия са представени по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход.

Дружеството признава дивидент от дъщерно предприятие в печалбата или загубата в своите индивидуални финансови отчети, когато бъде установено правото му да получи дивидента.

4.4 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

Съвместно предприятие е договорно споразумение, по силата на което Дружеството и други независими страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол

и страните притежаващи съвместен контрол върху предприятието имат право на нетните активи на предприятието.

В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в съвместни предприятия са представени по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки.

Асоциирани са тези предприятия, върху които Дружеството е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия.

В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в асоциирани предприятия са представени по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки.

Дружеството признава дивидент от съвместно контролирано предприятие или асоциирано предприятие в печалбата или загубата в своите индивидуални финансови отчети, когато бъде установено правото му да получи дивидента.

4.5 Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Дружеството по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

4.6 Приходи

Приходите включват основно приходи от предоставяне на услуги и други приходи. Приходите от основните услуги са представени в пояснение 19, а другите приходи в пояснение 200.

Основните приходи, които Дружеството генерира са свързани с услуги по превоз на товари по воден път.

За да определи дали и как да признае приходи, Дружеството използва следните 5 стъпки:

1. Идентифициране на договора с клиент
2. Идентифициране на задълженията за изпълнение
3. Определяне на цената на сделката
4. Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение
5. Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Приходите се признават или в даден момент или с течение на времето, когато или докато Дружеството удовлетвори задълженията за изпълнение, прехвърляйки обещаните стоки или услуги на своите клиенти.

Дружеството признава като задължения по договор възнаграждение, получено по отношение на неудовлетворени задължения за изпълнение и ги представя като други задължения в отчета за финансовото състояние. По същия начин, ако Дружеството удовлетвори задължение за изпълнение, преди да получи възнаграждението, то признава в отчета за финансовото състояние или актив по договора, или вземане, в зависимост от това дали се изисква нещо друго освен определено време за получаване на възнаграждението.

4.6.1. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Дружеството, включват: товарни превози, фериботна, пристанищна дейност, наем на плавателни съдове и други услуги.

Приходите се признават, когато контролът върху ползите от предоставените услуги е прехвърлен върху ползвателя на услугите. Приход се признава с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение.

Приходът от наеми от предоставяне на имоти на Дружеството по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

4.6.2. Продажба на активи

Продажбата на активи включва продажби не по занятие на материални запаси и неоперативни активи. Приход се признава, когато Дружеството е прехвърлило на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените активи. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел активите без възражение.

4.6.3. Приходи от лихви и дивиденди

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

4.7 Активи и пасиви по договори с клиенти

Дружеството признава активи и/или пасиви по договор, когато една от страните по договора е изпълнила задълженията си в зависимост от връзката между дейността на предприятието и плащането от клиента. Дружеството представя отделно всяко безусловно право на възнаграждение като вземане. Вземане е безусловното право на предприятието да получи възнаграждение.

Пасиви по договор се признават в отчета за финансовото състояние, ако клиент заплаща възнаграждение или дружеството има право на възнаграждение, което е безусловно, преди да е прехвърлен контрола върху стоката или услугата.

Дружеството признава активи по договор, когато задълженията за изпълнение са удовлетворени и плащането не е дължимо от страна на клиента. Актив по договор е правото на предприятието да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които предприятието е прехвърлило на клиент.

Последващо Дружеството определя размера на обезценката за актив по договора в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти“.

4.8 Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

4.9 Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Дружеството. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

4.10 Нематериални активи

Нематериалните активи включват софтуер, права върху индустриална собственост, разходи по наети активи и други нематериални активи. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато

тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

• Софтуер	5 години
• Права върху индустриална собственост	30 години
• Подобрения по наети активи	24 - 32 години
• Други	5 - 32 години

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Дружеството е 500 лв.

4.11 Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Дружеството да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Дружеството, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	11 - 61 години
• Машини и оборудване	3 - 28 години
• Съоръжения	3 - 30 години
• Транспортни средства	4 - 71 години
• Други	2 - 7 години

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Дружеството е в размер на 500 лв.

4.12 Отчитане на лизинговите договори

Дружеството като лизингополучател

В началото на договора Дружеството преценява дали договорът представлява или съдържа елементи на лизинг. Даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над

използването на даден актив за определен период от време. За да определи дали по силата на договор се прехвърля правото на контрол над използването на определен актив за даден период от време, Дружеството преценява дали, през целия период на ползване то има:

а) правото да получава по същество всички икономически ползи от използването на определения актив; както и

б) правото да ръководи използването на определения актив.

Дружеството определя срока на лизинговия договор като неотменим период на лизинга, заедно с:

а) периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция; както и

б) периодите, по отношение на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция.

При оценката на това дали е достатъчно сигурно, че ще упражни опцията да удължи или няма да упражни опцията да прекрати срока на лизинга, Дружеството взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимул за лизингополучателя да упражни опцията да удължи или да не упражни опцията да прекрати срока на лизинга.

Признаване

На началната дата Дружеството признава актива с право на ползване и пасива по лизинга.

Първоначална оценка на актива с право на ползване

На началната дата Дружеството оценява актива с право на ползване по цена на придобиване. Цената на придобиване на актива с право на ползване обхваща:

а) размера на първоначалната оценка на пасива по лизинга;

б) лизинговите плащания, извършени към или преди началната дата, минус получените стимули по лизинга;

в) първоначалните преки разходи, извършени от лизингополучателя; и

г) оценка на разходите, които лизингополучателят ще направи за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно реда и условията на лизинговия договор, освен ако тези разходи са направени за производството на материални запаси. Задължението за тези разходи се поема от лизингополучателя към началната дата или, вследствие използването на основния актив, през определен период.

Първоначална оценка на пасива по лизинга

На началната дата Дружеството оценява пасива по лизинга по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, ако този процент може да бъде непосредствено определен. Ако този процент не може да бъде непосредствено определен, Дружеството използва своя диференциален лихвен процент.

На началната дата лизинговите плащания, включени в оценката на пасива по лизинга, обхващат следните плащания за правото на ползване на основния актив по време на срока на лизинговия договор, които не са платени към началната дата:

а) фиксирани плащания минус подлежащите на получаване стимули по лизинга;

б) променливи лизингови плащания, зависещи от индекс или процент, които са оценени според стойността на индекса или процента към началната дата;

в) суми, които се очаква да бъдат дължими от лизингополучателя по гаранциите за остатъчна стойност;

г) цената на упражняване на опция за покупка, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция; и

д) плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на лизингополучателя.

Последваща оценка на актива с право на ползване

След началната дата лизингополучателят оценява актива с право на ползване посредством модел на цената на придобиване. Прилагайки модела на цената на придобиване, Дружеството оценява актива с право на ползване по цена на придобиване:

а) минус всички натрупани амортизации и всички натрупани загуби от обезценка; и

б) коригиран спрямо всяка преоценка на пасива по лизинга, отразяваща преоценките или измененията на лизинговия договор или отразяваща коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Дружеството прилага линеен метод за амортизация по отношение на актива с право на ползване за периода от началото на лизинга до края на полезния живот на актива с право на ползване или края на срока на лизинга

Последваща оценка на пасива по лизинга

След началната дата Дружеството оценява пасива по лизинга като:

а) увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по пасива по лизинга;

б) намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания; и

в) преоценява балансовата стойност, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор, или да отрази коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

Лихвата по пасива по лизинга за всеки период през срока на лизинговия договор е сумата, която се получава, ако към остатъчното салдо на пасива по лизинга бъде приложен постоянен лихвен процент за периода.

След началната дата Дружеството преоценява пасива по лизинга, за да отрази промените в лизинговите плащания. Лизингополучателят признава сумата на преоценката на пасива по лизинга като корекция на актива с право на ползване. Ако обаче балансовата стойност на актива с право на ползване е намалена до нула и има по-нататъшно намаляване в оценката на пасива по лизинга, лизингополучателят признава остатъчна сума на преоценката в печалбата или загубата.

Дружеството е избрала да не прилага изискванията за признаване на МСФО 16 по отношение на отчитането на краткосрочните лизинги и лизингите на активи с ниска стойност. Вместо признаване на актив за право на ползване и задължение за лизинг, плащанията във връзка с тях се признават като разход в печалбата или загубата на линейна база през срока на лизинга.

В отчета за финансовото състояние активите с право на ползване са включени в „имоти, машини и оборудване“, а лизинговите пасиви са включени в търговски и други задължения.

Дружеството като лизингодател

Като лизингодател, Дружеството класифицира своите лизингови договори като оперативен или финансов лизинг.

Лизинговият договор се класифицира като договор за финансов лизинг, ако с него се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив, и като договор за оперативен лизинг, ако с него не се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в отчета за финансовото състояние на Дружеството и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Дружеството, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Дружеството реализира приходи от наем по договори за оперативен лизинг на инвестиционните си имоти (вижте пояснение 8). Приходите от наем се признават на линейна база за срока на лизинговия договор.

Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

4.13 Тестове за обезценка на нематериални активи, имоти, машини, съоръжения и инвестиционни имоти

При изчисляване размера на обезценката Дружеството дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Дружеството, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Дружеството.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Дружеството ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.14 Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Признаване и отписване

Финансовите активи и финансовите пасиви се признават, когато Дружеството стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Финансовите активи се отписват, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато финансовият актив и по същество всички рискове и изгоди се прехвърлят.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е отменено или срокът му е изтекъл.

Класификация и първоначално оценяване на финансови активи

Първоначално финансовите активи се отчитат по справедлива стойност, коригирана с разходите по сделката, с изключение на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата и търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент. Първоначалната оценка на финансовите активи по справедлива стойност през печалбата или загубата не се коригира с разходите по сделката, които се отчитат като текущи разходи. Първоначалната оценка на търговските вземания, които не съдържат съществен финансов компонент представлява цената на сделката съгласно МСФО 15.

Класификацията на финансовите активи на Дружеството се определя на базата на следните две условия:

- бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи;
- характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.14.1. Финансови активи

В зависимост от начина на последващо отчитане, финансовите активи съгласно МСФО 9 се класифицират в една от следните категории:

- дългови инструменти по амортизирана стойност;
- финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или без рекласификация в печалбата или загубата в зависимост дали са дългови или капиталови инструменти.

Дългови инструменти по амортизирана стойност

Финансовите активи се оценяват по амортизирана стойност, ако активите изпълняват следните критерии не са определени за оценяване по справедлива стойност през печалбата и загубата:

- Дружеството управлява активите в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансовите активи и да събира техните договорни парични потоци;
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Тази категория включва недеривативни финансови активи като заеми и вземания с фиксирани или определими плащания, които не се котират на активен пазар. След първоначалното признаване те се оценяват по амортизирана стойност с използване на метода на ефективната лихва. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е несъществен.

Дружеството класифицира в тази категория всички свои финансови активи - пари и паричните еквиваленти, предоставените заеми и търговски и други вземания.

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти за продадени стоки или услуги, извършени инцидентно в хода на стопанската дейност. Обикновено те се дължат за уреждане в кратък срок и са сравнително бързо ликвидни.

Обезценка на финансовите активи

Прилага се модела за „очакваните кредитни загуби“.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Дружеството разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

При прилагането на този подход, насочен към бъдещето, се прави разграничение между:

- финансови инструменти, чието кредитното качество не се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или имат нисък кредитен риск (фаза 1)

Тук се включват стабилни финансови активи, които не са в просрочие и се очаква да бъдат обслужвани съгласно техните договорни условия и за които няма признаци за увеличен кредитен риск.

- финансови инструменти, чието кредитното качество се е влошило значително спрямо момента на първоначалното признаване или на които кредитния риск не е нисък (фаза 2)

Тук се включват активи, за които от момента на първоначално признаване е настъпило влошаване на кредитното им качество, но то не трябва да се свързва с индивидуално

обезценяване на конкретни активи (настъпили са събития, пряко свързани с възможни бъдещи загуби по портфейла, но не и по конкретни кредити).

• „Фаза 3“ обхваща финансови активи, които имат обективни доказателства за обезценка към отчетната дата.

Тук се включват активи, за всеки от които в бъдеще се очакват загуби. Настъпило е влошаване на кредитното качество, но това влошаване е свързано с конкретни активи. На тази фаза очакваните кредитни загуби ще се създават за целия оставащ срок на кредита, но загубите ще се оценяват не на портфейлна основа, а индивидуално по конкретни кредити. 12-месечни очаквани кредитни загуби се признават за всички финансови активи във фаза 1, докато очакваните загуби за целия срок на финансовите инструменти се признават за финансовите активи във фаза 2 и фаза 3. Очакваните кредитни загуби се определят като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Дружеството и паричните потоци, които то действително очаква да получи („паричен недостиг“). Тази разлика е дискотирана по първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент). Изчисляването на очакваните кредитни загуби се определя на базата на вероятностно претеглената приблизителна оценка на кредитните загуби през очаквания срок на финансовите инструменти.

Търговски и други вземания

Дружеството използва опростен подход при последващо отчитане на търговските и други вземания и признава загуба от обезценка в размер на очакваните кредитни загуби за целия срок на финансовия актив. Те представляват очакваният недостиг в договорните парични потоци, като се има предвид възможността за неизпълнение във всеки момент от срока на финансовия инструмент. Дружеството използва своя натрупан опит, външни показатели и информация в дългосрочен план, за да изчисли очакваните кредитни загуби според възрастовата структура на вземанията като ползва т.нар. „матрица на провизиите“.

Просрочие	Очаквани кредитни загуби (% на неизпълнения - на база тригодишен анализ)
Непадежирали	11%
Просрочие 30 - 60 дни	64%
Просрочие 60-180 дни	88%
Просрочие 180 – 360 дни	100%
Просрочие над 360 дни	100%

Политиката на Дружеството за определяне на очакваните кредитни загуби относно предоставените заеми включва следните изходни параметри:

LGD (Загуба при неизпълнение)		PD (Вероятност от неизпълнение)
Обезпечени	Необезпечени	
30%	50%	10%
35%	50%	20%

4.14.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Дружеството включват заеми, търговски и други задължения.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Заеми са взети с цел подпомагане на дейността на Дружеството. Те са отразени в отчета за финансовото състояние на Дружеството, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платими при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

4.15 Материални запаси

Материалните запаси включват горива и смазочни материали, резервни части и други материали. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Дружеството определя разходите за материални запаси, като използва метода средно претеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.16 Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.21.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Дружеството има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.17 Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки и парични еквиваленти, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

4.18 Собствен капитал и резерви

Акционерният капитал на Дружеството отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Премийният резерв включва премии, получени при първоначалното емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесения капитал, нетно от данъчни облекчения.

Другите резерви включват законови резерви и други резерви.

- законови резерви, общи резерви;
- преоценъчен резерв на нефинансови активи – включва печалби или загуби от преоценки на нефинансови активи;
- резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи – включва актюерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения;

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Всички транзакции със собствениците на Дружеството, при наличие на такива, се представят отделно в отчета за промените в собствения капитал.

4.19 Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Дружеството отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват заплати, социални осигуровки и други задължения.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Дружеството е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица“ на база на прогнозираните плащания за следващите години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Дружеството дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи.

Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, според които се определя сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, във връзка с времетраенето на услугата и последното възнаграждение.

Задължението, признато в отчета за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Дружеството оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на държавни ценни книжа, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход.

Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“. Разходите по трудовия стаж са включени в „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Дружеството очаква да изплати.

4.20 Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Дружеството и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Дружеството е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия. Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация. Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.21 Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Дружеството, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.23.

4.22.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.23. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи. Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати. Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.23.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.13). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Дружеството през следващата отчетна година. В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

4.23.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период. Към 31 декември 2024 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Дружеството. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 5 и 6. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.23.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси е 1 088 хил. лв. (2023 г.: 1 152 хил. лв.).

4.23.4. Определяне на очакваните кредитни загуби

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Дружеството и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на Дружеството. Очакваните кредитни загуби са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка).

Допълнителна информация е предоставена в пояснение 133.

4.23.5. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценка на задължението за изплащане на дефинирани доходи на стойност 340 хил. лв. (2023 г.: 305 хил. лв.) се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Дружеството бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на държавни ценни книжа, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи.

4.23.6. Провизии

Към датата на финансовия отчет Дружеството не е обременено с негативни обстоятелства и/или предпоставки, за които да следва да

Дружеството е ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чийто изход може да доведе до задължения, както и са налице отклонения в спазването на клаузи в по договор за концесия. Дружеството не е начислило провизии за задължения поради липсата на основания за това към текущия момент и невъзможност за определяне на потенциалния размер на евентуалните задължения.

5. Нематериални активи

Нематериални активи на Дружеството включват софтуер, права върху индустриална собственост и други. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Софтуер	Права върху индустриална собственост	Разходи по наети активи	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Отчетна стойност					
Салдо към 1 януари 2024 г.	154	100	4 164	438	4 856
Новопридобити активи, закупени	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември 2024 г.	154	100	4 164	438	4 856
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2024 г.	(154)	(40)	(1 065)	(369)	(1 628)
Амортизация	-	(3)	(115)	(3)	(121)
Салдо към 31 декември 2024 г.	(154)	(43)	(1 180)	(372)	(1 749)
Балансова стойност към 31 декември 2024 г.	-	57	2 984	66	3 107

	Софтуер	Права върху индустриална собственост	Разходи по наети активи	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Отчетна стойност					
Салдо към 1 януари 2023 г.	154	100	4 156	438	4 848
Новопридобити активи, закупени	-	-	8	-	8
Салдо към 31 декември 2023 г.	154	100	4 164	438	4 856
Амортизация					
Салдо към 1 януари 2023 г.	(154)	(38)	(949)	(367)	(1 508)
Амортизация	-	(2)	(116)	(2)	(120)

Салдо към 31 декември 2023 г.	(154)	(40)	(1 065)	(369)	(1 628)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	-	60	3 099	69	3 228

Правата върху индустриална собственост включват еднократно концесионно възнаграждение, по договор за концесия с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията. За повече информация относно договорите за концесия вижте пояснение 32. Поети ангажименти

Разходите по наети активи включват подобрения върху обектите на концесия.

Другите нематериални активи включват план за развитие, геоложки проучвания и проекти за плавателни средства.

И през двата сравними периода договорите за покупка на нематериални активи са свързани главно с извършване на подобрения върху обект на концесия по договор с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията. През 2024 година е извършен ремонт, довършителни работи и рехабилитация на сгради.

Всички разходи за амортизация се включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

6. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Дружеството включват земи, сгради, машини съоръжения и оборудване, транспортни средства, разходи за придобиване на нетекущи активи и други. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване на нетекущи активи	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2024 г.	2	774	7 377	1 660	43 069	305	1 954	55 141
Новопридобити активи	-	-	48	25	1 799	7	1 564	3 443
Отписани активи	-	-	-	(127)	-	-	(1 881)	(2 008)
Салдо към 31 декември 2024 г.	2	774	7 425	1 558	44 868	312	1 637	56 576
Амортизация и обезценка								
Салдо към 1 януари 2024 г.	-	(266)	(4 523)	(853)	(18 362)	(269)	-	(24 273)
Амортизация за периода	-	(22)	(295)	(56)	(611)	(23)	-	(1 007)
Амортизация на отписани активи	-	-	-	57	-	-	-	57
Салдо към 31 декември 2024 г.	-	(288)	(4 818)	(852)	(18 973)	(292)	-	(25 223)
Балансова стойност към 31 декември 2024 г.	2	486	2 607	706	25 895	20	1 637	31 353
Брутна балансова стойност								
Салдо към 1 януари 2023 г.	2	535	7 210	1 684	52 271	328	1 949	63 979
Новопридобити активи	-	239	168	7	-	34	584	1 032
Отписани активи	-	-	(1)	(31)	(9 202)	(57)	(579)	(9 870)
Салдо към 31 декември 2023 г.	2	774	7 377	1 660	43 069	305	1 954	55 141
Амортизация и обезценка								
Салдо към 1 януари 2023 г.	-	(247)	(4 234)	(808)	(20 220)	(302)	(116)	(25 927)
Амортизация за периода	-	(19)	(290)	(66)	(747)	(24)	-	(1 146)
Амортизация на отписани активи	-	-	1	21	2 605	57	116	2 800
Салдо към 31 декември 2023 г.	-	(266)	(4 523)	(853)	(18 362)	(269)	-	(24 273)
Балансова стойност към 31 декември 2023 г.	2	508	2 854	807	24 707	36	1 954	30 868

Всички разходи за амортизация са включени в Отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за оперативна дейност“.

Към 31 декември 2024 г. Дружеството не е заложило имоти, машини, съоръжения като обезпечение по свои задължения.

7. Лизинг

7.1. Оперативен лизинг като лизингополучател

7.1.1. Активи с право на ползване

	2024 хил. лв.
Брутна балансова стойност	
Салдо към 1 януари 2024 г.	988
Новопридобити активи	45
Салдо към 31 декември 2024 г.	1 033
Амортизация	
Салдо към 1 януари 2024 г.	(103)
Амортизация	(258)
Салдо към 31 декември 2024 г.	(361)
Балансова стойност към 31 декември 2024 г.	672

7.1.2. Задължения по договор за лизинг

През 2024 г. Дружеството има сключени договори за наем на недвижими имоти. Месечните лизинговите плащания са 23 хил. лв. без ДДС. Договорите са сключен за период от две години, но след изтичане на посочения срок действието му автоматично се продължава с още 2 години. Към 01.08.2023 г. на база приблизителна оценка, Ръководството на Дружеството е признало активи с право на ползване за 4 годишен период. Считано от 01.02.2024 г. с анекс към договора е променен месечния наем. Общият размер на задълженията по договорите за наем към 31.12.2024 г. възлиза на 705 хил. лв. представени както следва:

	Задължения по лизинг 2024 хил. лв.
Дългосрочно задължение	421
Краткосрочно задължение	284
Салдо към 31 декември 2024 г.	705

7.2. Оперативен лизинг като лизингодател

Дружеството е наемодател по договори за наем на плавателни съдове. Основната част от договорите с наемателите се сключват за определен брой дни или месеци, като тези срокове включват и прекъсвания. Бъдещите минимални постъпления по оперативния лизинг на Дружеството за преобладаващата част от отдадените под наем плавателни съдове не могат да бъдат определени надеждно, поради формирането им на база ден в експлоатация.

Лизинговите постъпления по договорите за оперативен лизинг по видове отдадени под наем активи, признати като приход за текущия и сравнителния период, са както следва:

2024	2023
'000 лв.	'000 лв.

Приходи от наем на плавателни съдове

179	141
179	141

8. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дружеството има следните инвестиции в дъщерни предприятия:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31 декември 2024	участие	31 декември 2023	участие
			‘000 лв.	%	‘000 лв.	%
Маяк-КМ АД	България	Производство	4 708	86.57	4 708	86.57
Интерлихтер – Словакия ЕООД	Словакия	Транспорт	12	100.00	12	100.00
Блу Сий Хорайзън Корп	Сейшел	Друга	-	100.00	-	100.00
Порт Пристис ООД	България	Пристанищна	55	55.00	55	55.00
Порт Инвест ЕООД	България	Пристанищна	1 600	100.00	1 600	100.00
Порт Бимас ЕООД	България	Пристанищна	100	100.00	100	100.00
Имоти БРП ЕООД	България	Сделки с недвижими имоти	12 185	100.00	12 185	100.00
Имоти Бимас ЕООД	България	Сделки с недвижими имоти	9 001	100.00	9 001	100.00
			27 661		27 661	

Инвестициите в дъщерни дружества са отразени във финансовия отчет на Дружеството по цена на придобиване (себестойност).

Относно условните задължения, свързани с инвестиции в дъщерни дружества - пояснение 33.

9. Инвестиции в асоциирани предприятия

Дружеството притежава 41 % от правата на глас и собствения капитал на Ви Ти Си АД. Инвестицията е отчетена по себестойностния метод и възлиза на 519 хил. лв. Датата на финансовите отчети на асоциираното предприятие е 31 декември.

Ви Ти Си АД е със седалище град Варна и предмет на дейност – швартовка и буксировка на морски кораби, осъществяване от собствени влекачи.

Финансовата информация за асоциираното предприятие може да бъде обобщена, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Активи	15 821	13 307
Пасиви	(648)	(614)
Приходи	7 635	11 409
Печалба	2 482	4 706
Дял от печалбата, полагащ се на Дружеството	1 017	1 929

Всички трансфери на парични средства към Дружеството, например изплащане на дивиденди, се осъществяват след одобрението на най-малко 2/3 от всички собственици на асоциираното предприятие. През 2024 г. Дружеството не е получило дивиденди от Ви Ти Си АД. (2023 г.: 820 хил.лв.). Дружеството няма условни задължения или други поети ангажименти, свързани с инвестицията в асоциираното предприятие.

10. Инвестиции в съвместни предприятия

Дружеството притежава 50 % от правата на глас и собствения капитал на Варнафери ООД. Регистрираният капитал на Варнафери ООД е в размер на 10 114 хил. лв. Варнафери ООД е със седалище град Варна и предмет на дейност – извършване на превози, включително и фериботни на товари по море; придобиване и управление на морски кораби; външнотърговска и вътрешно търговска дейност; консултантски услуги в сферата на морския транспорт; комисионерство, както и всички други дейности, разрешени от закона.

На 15.02.2024 г. е вписано увеличение на капитала на "Варнафери" ООД с непарична вноска в размер на 17 611 840 лв. разпределени на 1 761 184 дяла (един милион седемстотин шестдесет и една хиляди сто осемдесет и четири дяла) всеки с номинална стойност от 10 (десет) лева, поделени между Вносителите както следва:

Общия размер на участие на "Параходство български морски флот" АД в капитала на "Варнафери" ООД достига 13 863 020 лв.

Инвестицията е отчетена по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. Брутната стойност на инвестицията е на стойност 13 863 020 хил.лв. Ръководството е тествало за обезценка инвестициите и в резултат на този тест е са отразени загуби от обезценка инвестицията в смесено предприятие, в размер към 31.12.2023 г. на 2 607 хил.лв. (31.12.2022 г.: 2 607 хил.лв.)

На 11.12.2024 г. е вписано в Търговския регистър заличаването на Варнафери ООД с което Параходство БРП АД прекратява участието си в съвместното предприятие и отчита загуба от инвестиция представена в пояснение 25.1

11. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в отчета за финансовото състояние, се отнасят към категорията финансови активи на разположение за продажба:

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Финансови активи на разположение за продажба:		
Дялове	17	17

Справедливата стойност на горепосочените финансови инструменти не може да бъде определена, тъй като представляват дялове, които не се котират на фондова борса към датата на финансовия отчет и поради тази причина са представени в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване.

12. Материални запаси

Материалните запаси, признати в отчета за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Горива и смазочни материали	320	386
Резервни части и други	768	766
Материални запаси	1 088	1 152

През предходните и текущия период не са извършвани обезценки на материални запаси.

Материалните запаси не са предоставяни като обезпечение на задължения.

13. Търговски и други вземания

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Текущи:		
Търговски вземания, брутно	152	656
Очаквани кредитни загуби и обезценки на търговски вземания	(79)	(63)
Търговски вземания, нетно	73	593
Съдебни и присъдени вземания, брутно	1	1
Очаквани кредитни загуби и съдебни и присъдени вземания	(1)	(1)
Съдебни и присъдени вземания, нетно	-	-
Данъчни вземания	65	85

Предоставени аванси	83	36
Предплатени разходи	110	101
Други вземания	35	42
Очаквани кредитни загуби и обезценки на всички други вземания	(68)	(133)
Други вземания	225	131
Текущи търговски и други вземания - брутно	446	921
Очаквани кредитни загуби и обезценки	(148)	(197)
Търговски и други вземания, нетно	298	724

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски и други вземания на Дружеството са прегледани от ръководството относно индикации за обезценка и са признати очаквани кредитни загуби от обезценка, съгласно приетата и оповестена в гореизложената бележка 4.14. политика на Дружеството.

<u>Коректив за очаквани кредитни загуби на търговските и други вземания</u>	2024	2023
	'000 лв.	'000 лв.
Салдо към 1 януари	-197	-187
Отписани суми (несъбираеми)		
Коректив за очаквани кредитни загуби		-10
Възстановяване на загуба от обезценка	49	
Салдо към 31 декември	-148	-197

Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет, Ръководството на Дружеството подпомогнато от независими правни консултанти, е предприело всички необходими действия по уреждането и финализирането на съдебните спорове. Очакванията на Ръководството са, че вземанията ще бъдат уредени в обозримо бъдеще.

14. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2024	2023
	'000 лв.	'000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	2 799	3 391
- евро	1 618	4 892
Парични еквиваленти	18	24
Пари и парични еквиваленти	4 435	8 307

Дружеството няма блокирани пари и парични еквиваленти.

15. Собствен капитал

15.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Дружеството се състои от 35 708 674 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от Общото събрание на акционерите на Дружеството.

	2024	2023
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	35 708 674	35 708 674
Общо брой акции, оторизирани на 31 декември	35 708 674	35 708 674

Списъкът на основните акционери на Дружеството е представен, както следва:

	31 декември 2024		31 декември 2023	
	Брой акции	%	Брой акции	%
Българска Корабна Компания ЕАД	27 192 938	76.15	27 192 938	76.15
Други акционери под 5 %	8 515 736	23.85	8 515 736	23.85
	35 708 674	100.00	35 708 674	100.00

15.2. Премийен резерв

Премийният резерв на Дружеството в размер на 9 403 хил. лв. представлява постъпления, получени в допълнение към номиналната стойност на издадените акции в предходни периоди. Тези постъпления са включени в премийния резерв, намалени с регистрационните и други регулаторни такси и съответните данъчни привилегии.

През 2024 г. и 2023 г. Дружеството не е емитирало акции.

15.3. Други резерви

	Законови резерви '000 лв.	Други резерви '000 лв.	Общо '000 лв.
Салдо към 1 януари 2024 г.	3 571	15 765	19 336
Друг всеобхватен доход за годината			
Друга всеобхватна загуба, нетно от данъци		(4)	(4)
Друг всеобхватен загуба/доход за годината след данъци	-	(4)	(4)
Салдо към 31 декември 2024 г.	3 571	15 761	19 332
Салдо към 1 януари 2023 г.	3 571	15 743	19 314
Друг всеобхватен доход за годината			
Друга всеобхватна загуба, нетно от данъци		22	22
Друг всеобхватен загуба/доход за годината след данъци	-	22	22
Салдо към 31 декември 2023 г.	3 571	15 765	19 336

16. Отсрочени данъчни пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2024	Признати в печалбата или загубата	Признати в другия всеобхватен доход	31 декември 2024
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения – ускорена счетоводна амортизация	(1 453)	(3)	-	(1 456)
Имоти, машини и съоръжения - обезценка	-	-	-	-
Инвестиции в съвместни предприятия	261	(261)	-	-
Текущи активи				
Търговски и други вземания	43	(12)	-	31
Нетекущи пасиви				
Пенсионни задължения към персонала	12	2	-	14
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	76	11	-	87
Търговски и други задължения	-	-	-	-

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2024	Признати в печалбата или загубата	Признати в другия всеобхватен доход	31 декември 2024
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Данъчна загуба	107	-	-	107
	(954)	(263)	0	(1 217)
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	499			239
Отсрочени данъчни пасиви	(1 453)			(1 456)
Нетно отсрочени данъчни пасиви	(954)			(1 217)

Отсрочените данъци за сравнителния период 2023 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни (активи)/пасиви	1 януари 2023	Признати в печалбата или загубата	Признати в другия всеобхватен доход	31 декември 2023
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения – ускорена счетоводна амортизация	(1 508)	55	-	(1 453)
Имоти, машини и съоръжения - обезценка	-	-	-	-
Инвестиции в съвместни предприятия	261	-	-	261
Текущи активи				
Търговски и други вземания	64	(18)	-	43
Нетекущи пасиви				
Пенсионни задължения към персонала	11	1	-	12
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	78	(2)	-	76
Търговски и други задължения	30	(30)	-	-
Данъчна загуба	107	107	-	107
	(1 067)	113	0	(954)
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	441			499
Отсрочени данъчни пасиви	(1 508)			(1 453)
Нетно отсрочени данъчни пасиви	(1 067)			(954)

Сумите, признати в другия всеобхватен доход, се отнасят до ефектът от преоценки по планове с дефинирани доходи (вж. пояснение 15.3).

17. Възнаграждения на персонала

17.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(3 538)	(3 173)
Разходи за социални осигуровки	(832)	(744)
Безплатна храна	(275)	(291)

Разходи за обезщетения при пенсиониране, нетно

Разходи за персонала

(19)	(14)
(4 664)	(4 222)

17.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи:		
Планове с дефинирани доходи	137	119
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	137	119
Текущи:		
Задължения за заплати, неизползвани отпуски и почивки	809	726
Задължения за социални осигуровки	210	183
Планове с дефинирани доходи	202	186
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	1 221	1 095

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи и бивши служители на Дружеството, които следва да бъдат уредени през 2025 г. Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с дневни задгранични командировъчни и безплатна храна за персонала.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Дружеството е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания, дисконтирани към настоящия момент с процент на дисконтиране, определен на базата на доходността на ДЦК и дългосрочен лихвен процент за оценка на степента на конвергенция по данни на БНБ.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са, както следва:

	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 1 януари	305	304
Разходи за текущ трудов стаж	62	43
Разходи за лихви	12	9
Преоценки - актюерски загуби/ (печалби) от промени в демографските и финансови предположения	4	(22)
Изплатени доходи	(43)	(29)
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	340	305

	До 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Към 31 декември 2024 г.				
Дължими обезщетения	203	90	78	371
Сkonto 4.0 %	-	10	21	31
Дисконтирани парични потоци	203	80	57	340
Към 31 декември 2023 г.				
Дължими обезщетения	185	65	78	328
Сkonto 3.0 %	-	(4)	(19)	(23)
Дисконтирани парични потоци	185	61	59	305

При определяне на пенсионните задължения са използвани следните основни актюерски допускания:

	2024	2023
Дисконтов процент	4.0 %	3.0 %
Очакван процент на увеличение на заплатите	3,0 %	3,0 %

Значимите актюерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент и очаквания процент на увеличение на заплатите.

Ръководството на Дружеството е направило тези предположения с помощта на независими актюерски оценители. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взима предвид на ДЦК и дългосрочен лихвен процент за оценка на степента на конвергенция по данни на БНБ, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, възможно най-близък до този на съответните пенсионни задължения. Другите допускания са определени на базата на актуални актюерски предположения и миналия опит на ръководството.

Тези допускания са използвани при определянето на размера на провизиите за пенсиониране за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството.

Общата сума на разходите на Дружеството, признати в печалбата или загубата, може да бъде представена, както следва:

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Разходи за текущ трудов стаж	(62)	(43)
Нетни разходи за лихви	(12)	(9)
Общо разходи, признати в печалбата или загубата	(74)	(52)

Разходите за текущ трудов стаж са включени в „Разходи за персонала“. Нетните разходи за лихви са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“ (вж. пояснение 25).

Общата сума на актюерската (загуба) призната в другия всеобхватен доход е 4 хил. лв. нето от данъци, (2023 г.: актюерска загуба 22 хил. лв. нето от данъци). На базата на минал опит и данни от изготвения актюерски доклад Дружеството очаква да плати вноски по плана за дефинирани доходи за 2025 г. в размер на 202 хил. лв.

Средно претеглената продължителност на задължението за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември 2024 г. е 2 години (2023 г.: 2 години).

Значимите актюерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент, очаквания процент на увеличение на заплатите, допускане за смъртност и други. Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези актюерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември на двата сравними периода:

Промени в значими актюерски предположения	2024		2023	
	Увеличение с 0.5 %	Намаление с 0.5 %	Увеличение с 0.5 %	Намаление с 0.5 %
(Намаление)/ Увеличение на задълженията по планове с дефинирани доходи	4.5%	3.5%	3,5%	2,5%

Процент на увеличение на заплатите	Увеличение с 0.5 %	Намаление с 0.5 %	Увеличение с 0.5 %	Намаление с 0.5 %
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	3.5%	2.5%	3,5%	2,5%
Допускане за смъртност	Увеличение с 1 година	Намаление с 1 година	Увеличение с 1 година	Намаление с 1 година
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	1	(1)	1	(1)

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи, тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

18. Търговски и други задължения

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Текущи:		
Търговски и други задължения	209	333
Финансови пасиви	209	333
Данъчни задължения	6	368
Получени аванси	2	4
Други	1	2
Нефинансови пасиви	9	374
Текущи търговски и други задължения	218	707

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

19. Приходи от продажби

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Товарни превози	4 288	12 829
Пристанищна дейност	1 394	1 182
Фериботна дейност	1 937	2 011
Наеми на плавателни съдове	179	141
Реморкаж	26	30
Демюрейдж	60	1 185
Други	431	5
	8 315	17 383

20. Други приходи продажба

Другите приходи на Дружеството включват:

	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Компенсации ел.енергия	17	11
Отписани задължения	-	577
Застрахователни обезщетения	12	1
Продажба на материали	88	229
Излишъци	-	229
Други	14	52

	131	1 099
21. Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи		
	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Приходи от продажба на нетекущи активи	430	1 322
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(144)	(6 609)
Печалба от продажба на нетекущи активи	286	(5 287)

22. Разходи за материали		
	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Разходи за гориво	(1 310)	(1 854)
Разходи за електроенергия	(267)	(251)
Други	(146)	(171)
	(1 723)	(2 276)

23. Разходи за външни услуги		
	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Разходи за пристанищни и агентийски такси	(1 653)	(1 643)
Разходи за застраховки	(330)	(327)
Разходи за ремонт и поддръжка	(379)	(2 078)
Фиксирано концесионно плащане	(106)	(106)
Променливо концесионно плащане	(60)	(25)
Други	(464)	(631)
	(2 992)	(4 810)

Възнаграждението за независим финансов одит за 2024 г. е в размер на 22 хил.лв. за индивидуалния финансов отчет и 13 хил.лв. за консолидирания финансов отчет на Дружеството.

През годината не са предоставяни данъчни консултации. Други услуги, несвързани с одита, предоставени през годината са, както следва: 5 хил. лв. по ангажименти за проверка на прогнозна финансова информация и договорени процедури по проверка на допълнителна финансова информация.

Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

24. Други разходи		
	2024	2023
	‘000 лв.	‘000 лв.
Задгранични дневни разходи	(1 324)	(1 478)
Други командировъчни разходи	(61)	(61)
Данъци	(83)	(82)
Обезценка и отписване на вземания	-	(72)
Други	(39)	(84)
	(1 507)	(1 777)

25. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Разходи по заеми:		
Субординиран дълг от акционер	-	(16)
Други заеми	(113)	(137)
Общо разходи за лихви по финансови задължения	(113)	(153)
Нетни разходи за лихви по планове с дефинирани доходи	(12)	(9)
Финансови разходи	(125)	(162)

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Приходи от лихви върху финансови активи	131	296
Приходи от дивиденди	-	820
Финансови приходи	131	1 116

25.1 Резултат от ликвидация на съвместно предприятие

През 2024 г. "Параходство българско речно плаване" АД апортира в капитала на съвместното си предприятие свои вземания с брутна стойност 8 806 хил.лв.

На 15.02.2024 г. е вписано увеличението на капитала на "Варнафери" ООД с непарична вноска/вземания от „Варнафери“ ООД по предоставени заеми/ в размер на 17 611 840 лв. разпределени на 1 761 184 дяла (един милион седемстотин шестдесет и една хиляди сто осемдесет и четири дяла) всеки с номинална стойност от 10 (десет) лева, поделени между Вносителите както следва:

- "Параходство български морски флот" АД - 8 805 820 лв. (осем милиона осемстотин и пет хиляди осемстотин и двадесет лева) или 880 582 дяла
- "Параходство българско речно плаване" АД - 8 806 020 лв. (осем милиона осемстотин и шест хиляди и двадесет лева) или 880 602 дяла

На 11.12.2024 г. "Варнафери" ООД е заличено като търговец и юридически субект.

Резултатът, загубата от ликвидацията на съвместното предприятие, може да се обобщо, както следва:

Инвестиция в съвместно предприятие:	Брутна стойност:	5 057	
	Призната загуба от обезценка на инвестиция	-2 607	
	Балансова стойност на инвестиция в съвместно предприятие:	2 450	01.01.2024 г.
Вземания от съвместно предприятие:	Вземания, брутна стойност:	9 365	
	Признати очаквани кредитни загуби и др.корективи	-5 281	
	Балансова стойност на вземанията:	4 084	01.01.2024 г.
Апорт на вземания	Апорт на вземания:	8 806	
	Ефект в печалбата / загубата в резултат на aport на вземания	5 201	2024 г.
Заличаване на съвместно предприятие	Получен ликвидационен дял:	1 281	
	Ефект от заличаване	-9 975	
Сумарно ефект от ликвидация		-4 774	2024 г.

26. Други финансови позиции

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
(Загуба)/ Печалба от промяна във валутните курсове по вземания и задължения, нетно	207	(111)
Коректив за очаквани кредитни загуби - изменение	125	-
Банкови такси и комисиони	(47)	(51)
Други финансови позиции, нетно	285	(162)

27. Приходи от/ (разходи за) данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2023 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Печалба (Загуба) преди данъчно облагане	(8 026)	(467)
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци върху дохода	-	-
Данъчен ефект от:		
Увеличения на финансовия резултат за данъчни цели	2 258	8 913
Намаления на финансовия резултат за данъчни цели	(4 881)	(9 517)
Текущ разход за данъци върху дохода	-	-
Отсрочени данъчни приходи/ (разходи):		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(263)	113
Приходи от/ (разходи за) данъци върху дохода	(263)	113

Пояснение 16 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати директно в другия всеобхватен доход.

28. Доход/загуба на акция

Основният доход/загуба на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба/загуба, подлежаща на разпределение между акционерите на Дружеството.

Средно претегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доход/загуба на акция, както и нетната печалба/загуба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2024	2023
Печалба/загуба, подлежаща на разпределение (в лв.)	(8 293 000)	(332 000)
Средно претеглен брой акции	35 708 674	35 708 674
Основен доход/загуба на акция (в лв. за акция)	(0.23)	(0.01)

29. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Дружеството включват собствениците, лица от тяхната група и под техен контрол, дъщерни, асоциирано и съвместно предприятие, ключов управленски персонал. Освен това Дружеството е получило субординирани заеми от мажоритарния си акционер и неговия собственик, по които са начислени лихви.

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции. Разчетните суми обикновено се изплащат по банков път.

29.1. Сделки със собствениците

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Мажоритарен акционер		
- покупка на услуги	(120)	(120)
Собственик на мажоритарния акционер		
- разходи за лихви	(74)	(103)
- изплатени суми по договор за финансова помощ	(1 810)	(1 344)

29.2. Сделки с дъщерни предприятия

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Цесия на вземане по договор	-	(2 414)
Продажба на активи и услуги	707	319
Покупка на услуги	(292)	(663)
Разходи за лихви	-	(33)
Приходи от лихви	84	61
Получен депозит	200	-
Предоставени заеми	(1 250)	(890)
Погасени заеми	-	(885)
Получени погашения по договор за заем	527	128

Като част от политиката си за подобряване на финансово-икономическите си показатели през 2024 г., Дружеството прехвърля по силата на договор за цесия свое класифицирано като рисково вземане. Стойността на сделката е съобразена с пазарната стойност на вземането, съгласно възложена за целта оценка.

29.3. Сделки с асоциирано предприятие

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Получени дивиденди	-	820

29.4. Сделки със съвместно предприятие

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Приходи от лихви	47	235
Постъпления от предоставени заеми	948	-
Предоставени заеми	(181)	(546)
Постъпления от ликвидационни дялове	1 281	-

29.5. Сделки с други свързани лица

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Цесия на вземане по договор	-	(779)
Погасени суми по договор за заем	-	(146)
Покупка на услуги	(247)	(246)
Продажба на услуги	-	6
Приходи от застрахователни обезщетения	12	1

29.6. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Дружеството включва членовете на управителния съвет и надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Залплати	(103)	(103)
Възнаграждения на членове на Управителен и Надзорен съвет	(100)	(16)
Разходи за социални осигуровки	(2)	(4)
Общо възнаграждения	(205)	(123)

30. Разчети със свързани лица в края на годината

	2024 ‘000 лв.	2023 ‘000 лв.
Нетекущи вземания от:		
- дъщерни предприятие – заем - <i>брутно</i>	1 693	2 344
Очаквани кредитни загуби и обезценки	(44)	(78)
	1 649	2 266
Текущи вземания от:		
- дъщерни предприятия – <i>търговски и други вземания - брутно</i>	1 460	106
Очаквани кредитни загуби и обезценки	(118)	(78)
Търговски вземания от дъщерни предприятия, нетно	1 342	28
- съвместно предприятие – <i>лихви по заеми - брутно</i>	-	4 165
-Очаквани кредитни загуби и обезценки на предоставени заеми на съвместно предприятие	-	(81)
Предоставени заеми на съвместно предприятие, нетно	-	4 084
Вземания от други свързани лица	13	13
Очаквани кредитни загуби и обезценки	-	-
Вземания от други свързани лица, нетно	13	13
Общо текущи вземания от свързани лица	1 355	4 125

Нетекущи задължения към:

- собственици 159 -

Текущи задължения към:

- собственици 1 402 3 296

- дъщерни предприятия 588 336

- други свързани лица 49 43

- ключов управленски персонал 14 8

Общо текущи задължения към свързани лица 2 053 3 683

Дружеството е заемодател по договор за заем с дъщерно дружество, при годишен лихвен процент от 4 %.

Дружеството е заемополучател по договори за депозир с дъщерно дружество, при годишен лихвен процент от 1 %.

Дружеството е заемополучател по договори за необезпечена временна финансова помощ с мажоритарния акционер и неговия собственик, при лихвен процент от 3 %.

Дружеството отчита задължение към ключов управленски персонал в общ размер на 14 хил.лв., от които неизплатени възнаграждения на физически лица членове на Управителния и Надзорния съвет на Дружеството към 31 декември 2024 г. (2023 г.: 8 хил. лв.), представени като част от задълженията към персонала в пояснение 17.2 от индивидуалния финансов отчет.

31. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Дружеството не е осъществило инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти, и които не са отразени в отчета за паричните потоци.

32. Поети ангажименти

На 20 октомври 2010 г. влиза в сила договорът, подписан между Параходство Българско речно плаване АД и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия на услуга върху пристанищен терминал „Видин – Север” и пристанищен терминал „Фериботен комплекс Видин”, части от пристанище за обществен транспорт с национално значение Видин. Договорът е за срок от 30 години. На 24.02.2021 г. е подписано Допълнително споразумение за удължаване срока на 40 години.

Концесионното възнаграждение включва:

- еднократно концесионно възнаграждение в размер на 100 хил. лв.
- годишни концесионни възнаграждения, които съдържат фиксирана и променлива част.

Размерът на фиксираното годишно концесионно възнаграждение съгласно Договора, първоначално възлиза на 44 хил. евро (87 хил. лв.).

По договора за концесия Дружеството се задължава:

- да експлоатира и поддържа обекта на концесия на свой риск;
- да извърши актуализация на генералния план на пристанище Видин относно пристанищните терминали – Обект на концесията;
- да извършва инвестиции, съгласно предвидените годишни инвестиционни програми;
- да разработва и представя за одобрение от концедента годишни инвестиционни програми в срок до 30 октомври на предходната година;
- предварително да съгласува и да получи одобрение от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията за извършване на подобрения в обекта на концесията, които не са предвидени в съответната годишна инвестиционна програма;
- не променя предназначението на обекта на концесията;
- представя и поддържа банкови гаранции;

Договорът за концесия се прекратява при изтичане на срока на договора, по взаимно съгласие, поради обстоятелства по Закона за концесиите или при виновно неизпълнение на задълженията на една от страните.

През 1 януари 2024 г. – 31 декември 2024 г. Дружеството е поело задължение да извърши инвестиции в пристанищни терминали „Видин - Север” и „Фериботен комплекс Видин” в размер на 25 хил. лв. Отчетната (разплатена) стойност към 31 декември 2024 г. на извършените инвестиции в терминала са в размер на 26 532,64 лв.

През 2013 г. влиза в сила договор, подписан между Параходство Българско речно плаване АД и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия на услуга за предоставяне на концесия за услуга върху пристанищен терминал Пристанищен терминал Никопол, част от пристанище за обществен транспорт с национално значение Русе. Договорът е за срок от 35 години и предвижда и гратисен период с продължителност 60 (шестдесет) месеца, който започва да тече от датата на влизане в сила на договора за концесия.

Концесионното възнаграждение включва:

- еднократно концесионно възнаграждение в размер на 5 хил. лв.
- годишни концесионни възнаграждения, които съдържат фиксирана и променлива част.

Годишното концесионно плащане се състои от две части:

- фиксирана част на годишното концесионно плащане съгласно Договора, първоначално е в размер на 3 хил. лв. (без ДДС).
- променлива част в размер на 3 % от общия размер на нетните приходи от всички дейности за текущата година, свързани с ползването на обекта на концесията.

За срока на концесията Дружеството се задължава да изпълнява определени по направления, видове, обем и стойност строителни и монтажни работи и дейности по поддържане, рехабилитация, реконструкция и разширение на пристанищния терминал и

осигуряване и поддържане на пристанищно оборудване и други активи и програми в размер на 57 600 лева без ДДС.

По договора за концесия Дружеството се задължава да:

- управление пристанищните услуги и на обекта на концесията.
- за изпълнение на предложените планове и програми.
- достигане на средногодишен товарооборот в размер на най-малко 1 600 (хиляда и шестстотин) условни транспортни единици в рамките на първите 5 години от влизане в сила на договора за концесия и да достига средногодишен товарооборот в размер не по-малък от предложения средногодишен товарооборот в рамките на всеки две години от оставащия период от срока на концесията;
- да предоставя и поддържа потвърдени безусловни неотменяеми годишни гаранции, издадени от банки, одобрени от концедента;
- да застрахова и поддържа подходяща и достатъчна за извършваната дейност застраховка на обекта на концесия, за своя сметка в полза на Концедента.

Договорът за концесия се прекратява при изтичане на срока на договора, по взаимно съгласие, поради обстоятелства по Закона за концесиите или при виновно неизпълнение на задълженията на една от страните.

През 1 януари 2024 г. – 31 декември 2024 г. Дружеството няма задължение да извърши инвестиции в Пристанищен терминал Никопол, част от пристанище за обществен транспорт с национално значение.

Във връзка със сключени концесионни договори следва да бъдат поддържани банкови гаранции на обща стойност 455 хил. лв.

Действителните стойности и времето на изпълнение на задълженията на Дружеството по тези договори могат да се различават съществено от направените по-горе приблизителни оценки.

33. Условни активи и условни пасиви

През годината са предявени различни правни искове към Дружеството. Ръководството на Дружеството счита, че отправените искове са неоснователни и че вероятността те да доведат до разходи за Дружеството при уреждането им е малка.

Дружеството има подписан с банка Договор за поръчителство, който покрива изпълнението на задълженията по Договор за предоставяне на кредит под формата на кредитен лимит за издаване на банкови гаранции и акредитиви между дъщерно дружество и същата банка.

34. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Дружеството могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.
Финансови активи на разположение за продажба:			
Ценни книжа	11	17	17
		17	17
Кредити и вземания:			
Търговски и други вземания	13	73	593
Вземания от свързани лица	30	3 004	6 391
Пари и парични еквиваленти	14	4 435	8 307
		7 512	15 291
Общо финансови активи		7 529	15 308
Финансови пасиви	Пояснение	2024 '000 лв.	2023 '000 лв.

Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:

Търговски задължения	18	209	333
Задължения към свързани лица	30	2 212	3 683
Общо финансови пасиви		2 421	4 016

Вижте пояснение 4.14 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Описание на политиката и целите за управление на риска на Дружеството относно финансовите инструменти е представено в пояснение 36.

35. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Дружеството е изложено на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Дружеството вижте пояснение 36.

Най-значимите финансови рискове, на които е изложено Дружеството са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовия инструмент ще варират поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва валутен риск, лихвен риск и ценови риск. Кредитният риск е рискът, че едната страна по финансовия инструмент ще причини финансова загуба на другата, в случай че не изпълни договореното задължение. Ликвидният риск е рискът, че дружеството би могло да има затруднения при посрещане на задълженията си по финансовите пасиви.

Управлението на риска на Дружеството се осъществява от Управителния съвет на Дружеството в сътрудничество с Надзорния съвет. Политиката на Дружеството за управление на риска е развита така, че да идентифицира и анализира рисковете, с които се сблъсква Дружеството, да установява лимити за поемане на рискове и контроли, да измерва и наблюдава финансовите рискове с помощта на различни контролни механизми, за да определи адекватни цени на услугите, цената на привлечените средства и адекватно поддържане на свободни ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск. Тези политики подлежат на периодична проверка с цел отразяване на настъпили изменения в пазарните условия и в дейността на Дружеството.

Одитният комитет на Дружеството следи как Ръководството осигурява съответствие с политиките за управление на риска и преглежда адекватността на рамката за управление на риска по отношение на рисковете, с които се сблъсква Дружеството. Приоритет на ръководството на Дружеството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци.

Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средно срочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари.

Дружеството не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели, нито пък издава опции.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложено Дружеството, са описани по-долу.

35.1 СИСТЕМАТИЧНИ РИСКОВЕ

Систематичните рискове са свързани с пазара и макросредата, в която Дружеството функционира, поради което те не могат да бъдат управлявани и контролирани от мениджмънта на компанията. Систематични рискове са: политическият риск, макроикономическият риск, инфлационният риск, валутният риск, лихвеният риск, данъчният риск.

35.2 ПОЛИТИЧЕСКИ РИСК

Политическият риск е възможността икономическата дейност на дадена държава или сектор да бъде засегната от решенията на правителството. Този тип риск е пряко свързан с политическата ситуация - същият, който може да доведе до промени, в т.ч. във външната търговия или данъчната политика.

Избирането на редовно правителство има положителен ефект, ако доведе до подобрена стабилност и подобрена бизнес среда. Но обществената подкрепа не се е променила значително.

След множеството неуспешни опити през 2024 г., макар и със сформирано правителство към началото на 2025 г., рисковете за политическата стабилност остават значителни. Продължаващата политическа нестабилност има потенциал да окаже влияние на макроикономическия растеж и бизнес средата в България.

Невъзможността да се прогнозира продължителността на функциониране на новото българско правителство, предвид постоянните противоречия между политическите партии застанали зад него в Народното събрание обуславя и относителната несигурност по отношение на провеждането на държавната политика по овладяване на инфлацията и растящия бюджетен дефицит. Наблюдаваната политическа несигурност поставя под въпрос възможността да се проведат адекватни реформи в администрацията, образованието и здравеопазването, които формират основните бюджетни разходи.

35.3 ОБЩ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ РИСК

Асоциират се с вероятността от настъпване на преки загуби за клиента поради резки колебания и негативни тенденции в макроикономическата среда.

Рисковете пред глобалните икономически перспективи продължават да нарастват. Икономическите последици от войната в Украйна и военният конфликт между Израел и Хамас, съществено повишиха геополитическото напрежение.

С разгръщането на икономическите последици от военните конфликти, които пораждат силен инфлационен натиск, доверието на потребителите и бизнеса остава ниско, а реалният разполагаем доход намалява и засилващият се натиск върху разходите ограничава производството, особено в енергоемките отрасли.

Оптимистичните прогнози за по-голям ръст на икономиката на България през 2025 г. според множество анализатори, не съответстват на геополитическите рискове и тежкото положение в редица европейски държави.

35.4 ЛИХВЕН РИСК

Лихвеният риск е свързан с възможни, евентуални, негативни промени в лихвените нива, установени от финансовите институции на Република България.

На своето заседание на 12 декември 2024 г. Управителният съвет на Европейската Централна Банка взе решение да намали с 25 базисни точки трите основни лихвени процента на ЕЦБ. По-специално, решението да бъде понижен лихвеният процент по депозитното улеснение, чрез който Управителният съвет задава курса на паричната политика, се основава на актуализираната оценка на перспективата за инфлацията, динамиката на основната инфлация и доброто функциониране на трансмисионния механизъм на паричната политика. Управителният съвет е решен да осигури трайно стабилизиране на инфлацията на средносрочното целево равнище от 2%.

35.5 ИНФЛАЦИОНЕН РИСК

Инфлационният риск представлява всеобщо повишаване на цените, при което парите се обезценяват и съществува вероятност от понасяне на загуба от домакинствата и фирмите.

Инфлацията е важна, тъй като освен разполагаемия доход тя изяжда и от доходността на инвестициите, ако е извън здравословните нива.

Дискусиите за цените в България традиционно се водят на база индекса на потребителските цени (ИПЦ) на НСИ, като това е и официалният измерител на инфлацията в страната. Индексът на потребителските цени (ИПЦ) е измерител на общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление.

През последните години все по-голям фокус се поставя върху хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който е сравнимата мярка за инфлацията в страните от ЕС и се ползва в докладите за конвергенцията, тоест на база на него се оценява критерият за ценова стабилност. Двата индекса се различават по теглата на групите стоки, като българският е правен по наша мярка – на база на потреблението в България, а европейският – на база потреблението в европейските държави.

Годишна инфлация, измерена чрез Индекс на потребителските цени, по години

2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
-0.90%	-0.40%	-0.80%	2,1%	2,8%	4,2%	1,7 %	7,8%	15,3%	9,5%	2,1%

Източник: НСИ

С приемането на еврото съществуват отделни рискове.

Съществува академичен консенсус, че въвеждането на еврото като цяло не води до общи инфлационни ефекти, но в същото време в периода на въвеждане на еврото се наблюдава еднократно увеличаване на цените точно в месеца на присъединяване към зоната.

Прогнозите на експертите в тази посока не са еднопосочни. И несигурността остава висока.

35.6 ВАЛУТЕН РИСК

Валутният риск обобщава възможните негативни импликации върху възвращаемостта на инвестициите в страната, вследствие на промени във валутния курс. Волатилността на валутните курсове оказва пряко влияние върху общите икономически условия и по-специално върху веригата за доставки.

Като гарант за макроикономическата стабилност, България запази паричния съвет при съществуващото равнище на фиксиран валутен курс от 1.95583 лева за 1 евро до присъединяването на страната към еврозоната.

През 2024 г. бе приет Закон за въвеждане на еврото в Република България. Експерти са категорични, че приемането на еврото ще донесе само позитиви на българските граждани, но съществува и аргументът за запазване на лева заради нуждата от сериозни структурни реформи в еврозоната, които може да са риск за България. Еврозоната далеч не е оптимална валутна зона, което води до редица икономически дисбаланси между страните членки, поради което се счита, че този валутен съюз има нужда от сериозни структурни реформи, за да стане функционален.

Същевременно множество са скептичните анализи и коментари по отношение на изпълнението на инфлационния критерий.

Масови са и опасенията, че след присъединяването към еврозоната е много вероятно в цените на определени стоки и услуги (хранителни стоки и ежедневни услуги) да има известно ускоряване на инфлацията.

35.7 ДАНЪЧЕН РИСК

От определящо значение за финансовия резултат на компаниите е запазването на текущия данъчен режим. Няма гаранция, че данъчното законодателство, което е от пряко значение за дейността на Дружеството, няма да бъде изменено в посока, която да доведе до значителни непредвидени разходи и съответно да се отрази неблагоприятно на неговата печалба. Системата на данъчно облагане в България все още се развива, в резултат на което може да възникне противоречива данъчна практика.

35.8 РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ВОЕННИТЕ КОНФЛИКТИ В БЛИЗКИЯ ИЗТОК И УКРАЙНА

Продължаващата трета година война в Украйна, конфликтът между Израел и Хамас, допълнително усложнен от военни действия с участие на йеменските хуси и включването на територии от Ливан и Сирия във военния конфликт, засилва убеждението, че геополитиката има важно значение за глобалната икономика през 2024 г. Глобалната икономика може да бъде засегната от геополитически събития, както пряко, така и непряко. От страна на търговията, увеличените ограничения, дължащи се на напрежение между страните, могат да нарушат търговските потоци и да причинят проблеми с веригата за доставки. Ограниченията могат също така да повлияят на цените на суровините и да доведат до недостиг на ключови ресурси като петрол и газ, което засяга промишленото производство в световен мащаб. Взети заедно и взаимно подсилващи се, глобалната икономика може да изпита по-висока инфлация, по-нисък растеж и значителни загуби на благосъстоянието във времена на геополитическо напрежение. Голяма част от геополитическите рискове, пред които ще е изправен светът и през 2025 г., идват от съществуващите противоречия между водещи в икономическо и военно отношение държави в световен мащаб.

Встъпването в длъжност на президента Доналд Тръмп също притежава потенциал да повлияе на световната икономика. Настояването на Тръмп за намаляване на лихвените проценти може да навреди на процеса на дезинфлация, но неговите нетрадиционни намаления на данъците биха могли да окажат още по-голям натиск върху фискалните баланси чрез по-високи дефицити. Освен това предложената от него политика за налагане на 10% мита върху всички вносни стоки може допълнително да наруши веригите за доставки. Позицията на Тръмп по въпросите на външната политика и сигурността, особено по отношение на страните-членки на НАТО, може да промени глобалната динамика на властта. Не е за подценяване и възможността за нова търговска война между САЩ и Китай, което ще усложни още повече икономическото развитие на Европейския съюз.

В допълнение към икономически проблеми, които са подхранвани от задълбочаващите се геополитически конфликти, се добавя и напрежението между Съединените щати и Китай относно трансфера на технологии и сигурността, което усложнява усилията за съвместна работа по други проблеми като изменението на климата, облекчаване на дългове или предотвратяване на регионални конфликти.

35.9 НЕСИСТЕМАТИЧНИ РИСКОВЕ

Несистематичният риск се отнася до риска, който възниква от контролирани и познати променливи, които са специфични за бизнеса. Традиционно несистематичните рискове се разглеждат на две нива – отраслов риск, касаещ несигурностите в развитието на отрасъла и общ фирмен риск, произтичащ от спецификите на Дружеството ни. Несистематични са: бизнес риска, специфичния фирмен риск, финансовия или кредитен риск и оперативния риск.

35.9 БИЗНЕС РИСК

Бизнес рискът или още наречен отраслов риск, е свързан със състоянието и тенденциите в развитието на отрасъла. Бизнес рискът се определя от особеностите на отрасловите суровини и материали, конкуренцията в сектора, наличието и цената на специалистите, еластичността на търсенето на продукцията, достъпа до финансиране, технологиите и рентабилността на сектора.

Бизнес риска намира своето проявление при евентуални неблагоприятни промени на производствените разходи на компанията, както и цените, по които Дружеството оперира.

Особено актуален става проблемът, свързан с информационна сигурност на бизнеса, със защитата на цифровите активи (информация, ноухау и др.). Във време на бум на дигиталните процеси пред много предприемачи, потребители на интернет и прочие потребителски групи възниква изключително важен въпрос - киберсигурността и нейното все по-належащо значение. В днешната цифрова ера киберсигурността не е грижа само на големите фирми, това е критичен проблем и за малкия бизнес.

Пред всички бизнеси, позиционирани под една или друга форма в онлайн пространството, проблемът с кибератаките добива все по-големи мащаби. Причината е, че почти всяка съвременна компания разчита на удобството, функционалността и бързината, предлагащи различните технологии.

Кибератаките в страната също не са пренебрегвани, киберинцидентите, като ИТ прекъсвания, софтуерни атаки с цел откуп или пробиви на данни, са определени като най-големият риск за бизнеса в световен мащаб за втора поредна година.

35.10 СПЕЦИФИЧЕН ФИРМЕН РИСК

Специфичният фирмен риск е свързан с естеството на дейност на Дружеството. За всяко дружество е важно възвръщаемостта от инвестираните средства и ресурси да съответства на риска, свързан с тази инвестиция.

Управлението на фирмения риск за дружеството ни засяга анализа на предлаганите продукти/услуги, обезпечеността с човешки ресурси, управленските решения на оперативно и стратегическо ниво, контрола върху прилагането на приетите планове и стратегии за развитие.

35.11 ФИНАНСОВ РИСК (ИЛИ КРЕДИТЕН РИСК)

Това е рискът, произтичащ от невъзможността на дадено дружество да посрещне задълженията си по обслужване на привлечените средства. Тази финансова несигурност допълва бизнес риска.

Високото равнище на финансова автономност и съответно ниското ниво на финансова задължениелост са предпоставка за възможността на Дружеството да плаща регулярно своите дългосрочни задължения. Рискът от невъзможност за посрещане на текущите задължения на Дружеството може да настъпи както при значително забавяне на плащанията от страна на

клиентите, така и при неправилно управление на паричните потоци от дейността на компанията. Неправилното управление на паричните потоци и евентуално настъпването на ликвидна криза могат да доведат до непредвидени загуби и пропуснати ползи за Дружеството. Противоположност на риска от намалена ликвидност може да бъде постоянното поддържане на минимални парични наличности и правилното управление на паричните потоци.

Управлението на финансовия риск за дружеството ни е фокусирано върху оптимизиране на оперативните разходи /повишаване събираемостта на вземанията/ определяне на адекватни и конкурентоспособни цени на продуктите и услугите, адекватна оценка на формите на поддържане на свободни ликвидни средства.

35.12 ОПЕРАТИВЕН РИСК

Оперативният риск е свързан със загуби или непредвидени разходи, свързани с измами, съдебни дела или проблеми в текущото управление и контрол.

Разрастването на всяка компания носи три основни риска:

- риск от невъзможност да се посрещнат растящите нужди на бизнеса от оборотни средства;
- риск от загуба на контрол и/или визия за продължителен растеж от страна на мениджмънта;
- риск от затруднения при наемането на квалифициран персонал.

Дружеството полага значителни усилия, за да управлява ефективно всички изброени рискове на растежа. Предприемат се мерки с цел намаляване на текущото при основния производствен персонал.

Оперативен риск е рискът от преки или косвени загуби, произтичащи от широк кръг от причини, свързани с процесите, персонала, технологиите и инфраструктурата на Дружеството, както и от външни фактори, различни от кредитни, пазарни и ликвидни рискове, като например тези, произтичащи от правни и регулаторни изисквания и общоприети стандарти на корпоративно поведение. Оперативни рискове възникват от всички операции на Дружеството.

Целта на Дружеството е да се управлява оперативният риск, така че да се балансира между избягването на финансови загуби и увреждане на репутацията и цялостната ефективност на разходите, както и да се избягват процедурите за контрол, които ограничават инициативата и творчеството.

36. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Дружеството във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Дружеството да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Дружеството управлява структурата на капитала и прави необходимите корекции в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура, Дружеството може

да върне капитал на акционерите, да емитира нови акции или да продаде активи, за да намали задълженията си.

Дружеството не е променяло целите, политиките и процесите за управление на капитала, както и начина на определяне на капитала през представените отчетни периоди.

37. Събития след края на отчетния период

След съставянето на Годишния финансов отчет за отчетната 2024 г. в "Параходство Българско речно плаване" АД не са настъпили важни коригиращи и/или некоригиращи събития/събития.

38. Други оповестявания.

Към датата на съставяне на настоящия финансов отчет продължава военния конфликт между Русия и Украйна. Въведени са различни икономически санкции срещу Русия и свързани с нея физически и юридически лица, на глобално ниво.

Определяните до скоро като форсмажорни обстоятелства - войната в Украйна, военният конфликт между Израел и Хамас, за поредна година засягат бизнес дейностите от всички сфери в световен мащаб. Рисковете пред глобалните икономически перспективи продължават да нарастват, наред с увеличаването на геополитическото напрежение.

Дружеството няма пряка експозиция към Украйна, Русия и/или Израел и Хамас, но систематичните рискове действащи извън Дружеството, оказват влияние върху дейността му. Тези рискове са характерни за целия пазар и не могат да бъдат избегнати чрез диверсификация на риска, тъй като са свързани с макроикономическата обстановка, политическата ситуация, регионалното развитие и др.

Предвид бързите и резки промени в икономическата обстановка в страната, ръководството на Дружеството ще продължи да наблюдава икономическата ситуация, както и преките и косвени ефекти върху дейността на Дружеството от нарушените икономически отношения вследствие на войната в Украйна.

39. Одобрение на индивидуалния финансов отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2024 г. (включително сравнителната информация) е утвърден за издаване от Управителния съвет на 26 март 2025 г.